

СТАНОВИЩЕ

от

ДОЦ. ИЛИЯНА СТОЕВА, ДМ

МУ-ПЛОВДИВ, ФДМ, КАТЕДРА „ОБРАЗНА ДИАГНОСТИКА,
ФИЗИОТЕРАПИЯ И АЛЕРГОЛОГИЯ“

НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА
ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“

Професионално направление 7.2. Дентална медицина
Докторска програма: „Терапевтична дентална медицина“

Автор: МАРТИНА НАЙДЕНОВА МАРКОВА

Форма на докторантурата: на самостоятелна подготовка

Катедра: „Консервативно зъболечение и орална патология“, Факултет по дентална медицина, МУ-Варна

Тема:

„ПРОБЛЕМИ СВЪРЗАНИ С ПРИЛОЖЕНИЕТО НА ДЕНТАЛНА АМАЛГАМА“

Научен ръководител: Проф. Владимир Панов, дмн

Научен консултант: Доц. Миглена Балчева-Енева, дм

Оценка на актуалността на темата

Десетилетия наред денталната амалгама е бил основният използван материал за obtуриране на дефекти на зъбните тъкани в денталната медицина, и успоредно с употребата ѝ, научната литература непрекъснато е изпълвана с разнопосочни мнения и дебати относно качествата и рисковете, които амалгамата носи, както за пациентите, така и за денталния персонал. В този смисъл темата на дисертационния труд на д-р Маркова, в който се проучват проблемите при употребата на денталната амалгама в денталната медицина, е актуална и значима.

Анализ и оценка на представените материали

Дисертационният труд е структуриран съгласно изискванията и е съставен от Въведение – 1 страница, Литературен обзор – 47 страници, Цел и задачи – 1 страница, Материал и методи – 12 страници, Резултати – 57 страници, Изводи – 2 страници, Литературна справка – 16 страници, която съдържа 156 източника, 34 на кирилица и 122 на латиница, и 4 приложения.

Литературният обзор има висока познавателна стойност. Представен е задълбочен исторически преглед за създаването и въвеждането на амалгамата в денталната медицина, както и за противоречията и дебатите, свързани с нейната употреба. Характеризирани са подробно съставките и свойствата на живачната амалгама. Дисертантката подробно анализира и съпоставя противоречивите резултати на автори от специализираната литература във връзка с биопоносимостта на амалгамата. В литературния обзор са засегнати и екологичните проблеми, свързани с широкото използване на амалгамата, и въведените във връзка с това регламенти и наредби в редица страни, включително и в България.

Целта на дисертационния труд е да се изследват и анализират ефекти от приложението на дентална амалгама. За изпълнението на така формулираната цел са поставени 5 задачи.

Материал и методи. Използвани социологически, клинични и лабораторни методи. Анкетното проучване се базира върху 261 поредни пациенти от Варна и София, 112 студенти по дентална медицина и 104 лекари по дентална медицина. Измерване на корозионен потенциал е проведено при 42 пациенти. Изследване за алергия е направено при 116 пациенти. Нивата на живак са определени при 120 пациенти и в 24 проби от канална вода, смив при поставяне, при премахване и при полиране на амалгамени obtурации.

Собствени резултати и обсъждане. Резултатите от проучването са представени ясно и последователно, обобщени са нагледно в 17 таблици и 50 фигури. Детайлно са представени резултатите от клинично-епидемиологичното проучване. Измерването на стойностите на корозионния потенциал, както и резултатите от кожно-алергичното изследване към амалгама, показват нисък риск за развитие на нежелани реакции в резултат на употребата ѝ. Резултатите от задача 4 имат съществено значение за клиничната практика и демонстрират значителния риск от отделяне на свободен живак при полирането на стари амалгамени

обтурации, както и неколкочкратното повишение на нивото на серумен живак при лекарите по дентална медицина в сравнение с контролната група.

Изводите, 18 на брой, кореспондират с поставените задачи.

За съществен принос на дисертационния труд считам установяването на нивата на свободен живак в различни среди, както и в серума на професионално-контактуващите и сравнението им с контролна група.

Във връзка с дисертационния труд д-р Маркова е реализирала пет научни публикации и е взела участие в два научни форума.

Автореферат

Авторефератът отразява структурата и съдържанието на дисертационния труд.

Критични бележки към дисертационния труд

Като съществен недостатък в дисертационния труд, който акцентира върху проблемите от дентална амалагама, е липсата на кожно-алергично тестване със стандартизирани алергени от всички компоненти на денталната амалгама. Съобщенията в научната литература и нашият клиничен опит показват, че не само живакът предизвиква контактна алергия, но и останалите метали от сплавта. Тестуването с общ продукт крие някои недостатъци и не може да замести изследването със съставките на амалгамата поотделно.

В глава „Материал и методи“ не са посочени **никакви** статистически анализи използвани при обработката на данните.

Липсата на положителни реакции към амалгама при кожното тестване сред професионално-експонираните (извадка от 20 случая), не дава основание да се твърди, че това е резултат от специфична хипосенсибилизация (стр. 104 от дисертационния труд). В научната литература няма данни за десенсибилизация чрез кожен контакт с алергена, напротив, това е условие за алергизирането на организма. Скорошни проучвания сочат за известен терапевтичен ефект върху контактния дерматит, причинен от никел, но единствено при перорално въвеждане на алергена.

Характерно е оскъдно обсъждане по първите три задачи и липса на такова в четвърта задача от дисертационния труд.

Броят на изводите е прекалено голям – 18. Значителна част от тях нямат място в генералните изводи по дисертационния труд.

Заклучение

Представеният дисертационен труд на д-р Маркова „Проблеми свързани с приложението на дентална амалгама“ отговаря на общоприетите критерии за дисертационен труд. Той е актуален и значим, правилно построен, с умело подбрана методика, добре изпълнени задачи, има достатъчно значими резултати.

Давам положителна оценка на дисертационния труд и предлагам на почитаемите членове на научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на Мартина Найденова Маркова по докторската програма „Терапевтична дентална медицина“.

гр. Пловдив
28.06.2019 г.

Изготвил становището: .....
/Доц. д-р Илияна Стоева, дм/